

Asia: VN/11304/2024-VM-28

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Auto- ja Kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry edustaa kuljetusalan työntekijöiden etujärjestöä, jonka toiminnan kovaa ydintä on perinteisellä tavalla ymmärretty työmarkkinatoiminta ts. neuvottelu sopimusalojen sitovista työehdoista.

AKT ry kiittää mahdollisuudesta lausua. AKT ry rajaa lausuntonsa koskemaan hallituksen esitysluonnosta siltä osin, kuin se koskee työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden mahdollista poistamista. Esitysluonnoksen mukaan vähennysoikeus poistuisi symmetrisesti sekä työntekijä- ja työnantajapuolelta.

2.2 Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähentäminen verotuksessa. Vähennysoikeuden poistaminen

AKT ry vastustaa hallituksen esitystä tuloverolain muuttamisesta siten, että työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus verotuksessa poistettaisiin. Kyseessä on tulonhankkimisen olennaisesti liittyvän kulun vähennysoikeuden poistaminen. Verojärjestelmämme normeihin on jo pitkään kuulunut periaate luonnollisten vähennysten lukeutumisesta verovähennysoikeuden piiriin. Tästä syystä vähennysoikeuden poisto olisi poikkeuksellinen toimenpide, jota ei hallituksen esityksessä ole kyetty perustelemaan juuri muilla kuin fiskaalisilla syillä.

AKT ry näkee työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut olennaisena osana maamme palkansaajien tulonhankkimiskuluja. On aivan ilmeistä, että työmarkkinajärjestön jäsenyys tuo merkittäviä hyötyjä

jäsentensä tulon hankkimisen ja sen säilyttämisen kannalta. Vähennysoikeuden poistaminen vaikuttaa suoraan työmarkkinajärjestön jäsenenä olevan palkansaajan reaalikustannuksiin ja vähentää nettotuloa, joka normijärjestelmämme mukaan tulisi kuvata palkansaajan veronmaksukykyä tulonhankkimiskustannusten vähentämisen jälkeen. Hallituksen esityksen arvion mukaan ehdotettu muutos koskisi n. 1,98 miljoonaa verovelvollista. Kyseessä ei siis ole aivan pienimuotoinen verotusjärjestelmän muutos.

Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistoa koskien on tuotu esiin pohjoismaalaisia tutkimuksia, jotka osoittavat työntekijöiden korkeamman järjestäytymisasteen positiivisia vaikutuksia yritysten taloudelliseen menestymiseen. Positiivisista vaikutuksista erityisesti esiin oli noussut vaikutus yrityksen tuottavuuden kasvuun. Tutkimuksessa vertailtiin verotusjärjestelmän muutoksia jäsenmaksun reaalikustannuksiin ja edelleen em. tuottavuuteen. Reaalikustannuksiltaan kalliimpi jäsenmaksu vaikutti heikentävästi yritysten kehittymiseen. On selvää, että jäsenmaksun kalliimmat reaalikustannukset tulevat laskemaan suomalaisten työpaikkojen järjestäytymisastetta ja tällä voi olla negatiivisia vaikutuksia yleiseen tuottavuuteen ja taloudelliseen kasvuun.

AKT ry haluaa vielä kiinnittää huomiota hallituksen esityksen perusteluihin siltä osin, kuin niissä katsotaan verovähennysoikeuden olevan niin kutsuttu verotuki, joka tulisi fiskaalisista syistä poistaa. Perustelu on tässä kohtaa virheellinen, kyseessä ei ole verotuki vaan lausunnossa yllä kuvatulla tavalla verojärjestelmämme normi- ja periaatetason vähennysoikeus. Sen sijaan perusteluissa on häivytetty se tosiseikka, että vähennysoikeuden poisto muodostaa tosiasiasa verosanktion – lainsäädäntöratkaisun, jossa tiettyä tuloa kohdellaan verrokkia ankarammin. Siten hallituksen esityksessä tosiasiasa ehdotetaan palkansaajiin kohdistuvaa verosanktiota, kenties ainoaa laatuaan nykyisessä verotuksemme normijärjestelmässä.

Hallituksen esityksen lainsäädäntötavoitteena on lisäksi ollut verovähennyskelpoisuuden poistamisen toteuttaminen symmetrisesti niin työnantaja- kuin työntekijäjärjestöjenkin jäsenmaksuihin kohdentuen. Esitys ei kuitenkaan ole kyennyt toteuttamaan symmetriaa siten, että se tosiasiasa toteutuisi yhtäläisin vaikutuksin.

Työntekijöiden osalta vähennysoikeus poistuu kokonaisuudessaan ilman poikkeuksia. Työnantajilla ja yrityksillä taas säilyy mahdollisuus kohdistaa edunvalvontaan liittyviä kustannuksia sellaisiin maksuihin, jotka eivät muodollisesti ole jäsenmaksuja, vaan yksilöityjä palveluveloituksia. Lisäksi yrityskohtainen työehtosopimuskenttä on jätetty kokonaan esityksen ulkopuolelle – yrityskohtaisen työehtosopimuskentän työnantajat voivat edelleen vähentää kaikki neuvottelu- ja sopimustoimintansa kustannukset.

AKT ry pitää hyvänä sitä, että uudet pykäläkohdat laajentavat vähennyskiellon koskemaan myös etuhyteysjärjestöjä. Tästä huolimatta esitys ei kuitenkaan kata kaikkia käytännön tilanteita. Erityisesti elinkeinoelämän laajempaan lobbaus- ja edunvalvontatoimintaan liittyvät maksut voivat

edelleen olla vähennyskelpoisia, mikä asettaa eri verovelvollisryhmät eriarvoiseen asemaan suhteessa esityksen tavoitteisiin.

Jos ja kun esityksen tavoitteena on symmetria, esitystä olisi syytä tarkentaa siten, että myös työnantajapuolen lobbaus- ja neuvottelutoimintaan liittyvät maksut rajataan järjestelmällisesti vähennyskeltottomiksi riippumatta siitä, onko toiminta organisoitu jäsenmaksujen vai erillisten palvelumaksujen kautta. Vaihtoehtoisesti voitaisiin harkita ns. rinnakkaisen vähennysoikeuden säilyttämistä, jotta molemmilla osapuolilla olisi yhdenmukainen mahdollisuus vähentää toimintaansa liittyviä välttämättömiä kustannuksia (esimerkiksi oikeusapu ja koulutus).

Nykyisessä esitysluonnoksessa säädetään, että ”vähennyskelpoisia menoja eivät ole työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut eivätkä sellaisten muiden järjestöjen jäsenmaksut, joilla sääntöjensä mukaan voi olla työmarkkinatoimintaan liittyviä tavoitteita.” Symmetrian turvaamiseksi pykälää tulisi täydentää esimerkiksi seuraavasti (uusi momentti):

”Vähennyskelpoisia menoja eivät ole myöskään sellaiset maksut, joilla tosiasiallisesti rahoitetaan työmarkkinatoimintaan, sopimus- ja neuvottelutoimintaan tai vastaavaan edunvalvontaan liittyvää toimintaa, riippumatta siitä, kannetaanko ne jäsenmaksuina, palvelumaksuina tai muulla nimikkeellä. Vähennyskeltottomuus koskee sekä työntekijä- että työnantajapuolen järjestöjä sekä muita yhteisöjä, jotka harjoittavat työmarkkinatoimintaan rinnastettavaa vaikuttamistoimintaa.”

Tällainen muotoilu kaventaisi mahdollisuutta erotella jäsenmaksuja ja palvelumaksuja keinotekoisesti sekä estäisi työnantajapuolta säilyttämästä verotuksellista etua hyödyntämällä organisatorisia järjestelyjä.

Seppänen Sara
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry